

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnapi kivétellel) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Száma 4 fillér, vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Videken, postai számküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 60 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 1 kor.

Néma parlament.

Kettős teher nehezedik most a parlamentre. A király követeléseit végrehajtani s szöf fogadni a pártvezéreknek. A képviselők meg vannak fosztva szabadakarataik teljesítésétől; ők intézik az ország sorsát s még sem ők; intézi a királyi akarat a nagyokban s irányítja a pártvezérek szeszélye a kicsinyekben.

Az előzményeknek ez természetes következménye. A mandátum utáni versengésnek az eredménye a jelen parlamenti állapot. Meggyőződést, önállóságot adtak oda egy-egy hitvány mandátumért. Olyan áron is kapták. Mert biztositania kellett a pártvezéreknek, a mai minisztereknek ígéreteik beváltását, miket a királynak tettek.

A pártvezérek uralma érkezett el újra. Tisza Kálmán miniszterelnöksége alatt kezdődött ez a politika, mikor ő féken tartotta az egész pártot s vezényszóra dolgoztatta őket. Ez az állapot Széll Kálmán idejéig tartott. Itt aztán szabadon gyakorolhatták akarataikat, a lehető legszélesebb keretekben. A szokás hatalma ugyan még mindig a kormányelnök rabjává tartotta a nagy szabadelvű tábor, de mégis szabadabban nyilvánultak meg az egyéni vélemények mik a szabadelvű-párt alapszabályai szerint tiltottak voltak addig.

Széll Kálmán után visszakerült a liberális párt újra a rabszolgaság sötét hazájába. A Tisza-Héderváry-Fejérváry korszakok nehéz jármát nyögték, túrték. S nem lázadtak föl ellene.

A nemzet pedig, tulipános mellett ünnepli még most is a szabadság feléledését. Pedig, ha ezelőtt rab volt a nemzet, ma kétszeresen az. Boldogok lennénk, ha tudnók, hogy parlamentünket oly pártvezér-miniszterek vezénylik, kik megőrizték szabadságukat. Volna bennük bizalmuk. A mikor azonban a miniszterek köve tartott kezeire esik a pillantásunk, az alárendeltség sulyát kétszeresen kell éreznünk.

A képviselőházban ma volt az elnök és az alelnökök választása. A többség akarata Barabás Bélát kívánta az egyik másodelnöki állás betöltésére. A pártvezérek nem egyeztek bele abba, hogy két függetlenségi elnöke legyen a Háznak. Ellenszegültek a többség akaratának s keresztül is vitték a saját akaratukat.

A pártvezér-minisztereknek iga-

zuk volt. Ennek a parlamentnek nincs joga kívánságokkal előtoldani. Azért kaptak mandátumot, hogy szöf fogadói legyenek a vezéruraknak. Elfogadták a feltételt s lássák most a következményeket. Mert ez szorosán a képviselők és a pártok kérdése. Minket, a nemzetet nem érint. Nekünk mindegy Barabás, vagy Návay? L. galább mindegy ma, mikor sem Barabás, sem Návay nem azt teszi, a mit akar, a mire köteleznék őt politikai hitvallása és meggyőződése. Ha nem teszi, a mit a vezérek kívánnak, ezek pedig azt kívánják, mit a király-atyuska parancsol.

Ez a kis história pedig kitűnő előbizonyítéka annak, hogy milyen lesz a parlament működése nagyobb kérdésekben is, hol már vezérkari kívánságokról nem, csak éppen királyi parancsról leszen szó.

A delegációk. A hivatalos lap ma már közli a királyi k iratot, mely a delegációkat június 9-ére Bécsbe összehívja. A magyar képviselőház jövő csütörtökön fogja megválasztani a delegátusokat, mire a Házat hosszabb időre elnapolják.

Kifogásolt mandátumok. A képviselőház kilenc osztálya mint tegnap jelentettük, már megalakult és megvizsgálta a képviselők mandátumait. A vizsgálatok eredményeképpen a B. osztályba, vagyis az alaki okokból kifogásolt mandátumok közé sorolták: Manju Gyula, Dobroszláv Péter, Szébeny Antal, Barta Ferenc, Manojlovics János, Karácsonyi Jenő gróf, Rigó Lajos, Sebess Dénes, Adamovics István, Hoitsy Pál, Ursics Jásó, Sziklay Ottó, Farkas József, Rudnyánszky György, Vajda Sándor, Dudits Endre, Hunyady László gróf, Lányi Mór és Üchtritz Amadé Emil gróf mandátumait. A C. pont alá, vagyis panaszszai megtámadott mandátumok közé sorolták Bredicsán Korián, Popovics György és Polit Mihály mandátumait. A D. pont alá sorolták Petrovits István mandátumát, mert panaszszai támadták meg és alaki kifogás alá is esik.

Al mare, al mare.

Si sta portando nel campo dei fatti una idea veramente geniale, un disegno splendido nella sua essenza e nell'intenti che dalla sua attuazione ci si propone ottenere. E' un po' difficile dire adeguatamente di cotesto disegno, poichè è stato immaginato con una grandiosità d'insieme e di particolari, a cui ogni descrizione riescirebbe inferiore. E diciamo così, perchè la festa in mare che si va organizzando pel giorno 6 giugno, e che sarà qui a Fiume cosa non ancora veduta, sarà appena il preludio, il nucleo della imponente, fantasmagorica che si prepara per un giorno del p. v. settembre. Di questa però parleremo a suo tempo; oggi richiama la nostra attenzione la più vicina di cui c'ingegneremo a dare almeno una pallida idea.

L'iniziativa di questa venne dal chiaro signor Oscarre Solimasy, e

trovò eco immediata presso tutti coloro ai quali fu manifestata.

Ed egli mise una sollecitudine così operosa ed efficace a farla attecchire, a trovare collaboratori così pronti, così attivi ad attuarla che ormai il successo della festa disegnata si può dire in ogni senso assicurato.

E' dunque disegnata pel giorno 6 giugno una festa grandiosa in mare che si va organizzando da tutte le società ungheresi esistenti a Fiume, e a cui sono state già invitate tutte le società cittadine. La festa viene preparata alacrememente con parecchi intenti, uno più nobile dell'altro.

Anzitutto si vuole una festa in armonia alla natura del nostro paese, richiamare sul mare l'attenzione degli ungheresi, presentare il mare nelle sue smaglianti attrattive, perchè la nazione si avvii a poco a poco a compiere il voto del grande Francesco Kossuth, che con faticoso e patriottico entusiasmo spronava i suoi connazionali all'elemento che fu pur chiamato infido, ma che malgrado tutto, eserciterà ognora fascino irresistibile, e sarà fonte per ogni nazione, i cui figli lo solcheranno arditi e sagaci di ricchezza e di potenza.

La signoria del mare significa la signoria del mondo. Non occorre a questo proposito citare esempi. La nazione ungarica non ha certo questo troppo superbe aspirazioni; ma comprende che a renderla grande e potente essa deve aspirare ad avere anche la sua parte sul mare. Questo pensiero, questo lodevole desiderio deve farle comprendere quale immensa importanza abbia per essa la nostra bella Fiume, e come, soltanto se saprà rendere grande e prospera Fiume, potrà raggiungere la meta a cui la spingeva il suo grande duce e maestro, allorchè le gridava: *Al mare, magiario!*

Ma di ciò avremo occasione di parlare ancora. Oggi parliamo della festa. Naturalmente perchè la nazione ungarica possa conseguire questo intento, di partecipare alla gara dei popoli sul mare, deve educare al mare alcuni almeno dei suoi figli, ed ecco l'idea della nave scuola, che non tarderà ad essere un fatto. Già è pronto il capitale iniziale, che va soddisfacentemente crescendo, e la progettata festa è destinata ad accrescerlo nuovamente.

Ma per oggi, siccome parleremo della festa quasi quotidianamente, basta. A lunedì e giorni seguenti degli altri intenti della grandiosa preparazione.

Három császár szövetsége.

— Saját levelezőnkől. —

Bécs, május 25.

A diplomácia az európai egyensúlyt mostanában mindenféle szövetséggel, illetve megegyezéssel igyekszik fentartani. A mostani kort bátran nevezhetni a szövetségek és megegyezések korszakának.

A hármasszövetséget követte a francia-orosz kettős szövetség. Erre az angol egyedül érezte magát és közeledett Franciaországhoz, mely a muszka vereségek miatt szintén gyengítve látta helyzetét. Így született meg a francia-angol entente, vagyis egyetértés melybe, mint az újabban kitűnt, fitokban Olaszországot is bevették.

A japán háború után az orosz igyekezett megegyezésre jutni az angollal és éppen most folynak a tárgyalások egy angol-orosz egyezménynek az ázsiai birtokokra nézve való megkötése iránt.

Ennyi szövetség és egyezés után Németország egyszerre csak azt vette észre, hogy teljesen elszigetelten áll Európában, amit az algezirászi konferencián is sajnosan kellett tapasztalnia. Természetesen ez nem maradhatott így, az egyensúlyt helyre kellett állítani.

Vilmos császár talált is módot erre, *Megcsinálta a három szomszédos császárság katonai szövetségét*, a melynek részleteit most állapítják meg Bécsben Beck báró osztrák-magyar, *Moltke* német és *Palitzin* orosz vezérkari főnökök.

Annyi bizonyos, hogy a három vezérkari főnök találkozása és a német császár bécsi utazása nem véletlenség. A külföldi nagy lapok egybehangozóan mind azt írják, hogy a három nagyhatalom között valamelyes katonai egyezmény létesítésére folynak tárgyalások, melyeknek részleteit természetesen egyelőre titkot képeznek. A bécsi császárlátogatás tehát elsőrendű fontosságú esemény a nemzetközi politikában.

HIREK.

— Fiume új kormányzója.

Budapesti levelezőnk telefonálja, hogy a hivatalos lap mai számában már megjelent a királyi kézirat, mely Fiume kormányzójává kinevezi gróf Nákó Sándor nagybirtokost, a szentmiklósi kerület volt alkotmánypárti képviselőjét. Az új képviselő hír szerint már a jövő héten lejön Fiuméba, hogy tájékozódjék Fiumében. Nákó gróf mindössze harmincöt éves, tehát még fiatalabb azoknál a mágnás fiuknál is, kiket a kormányok legutóbb oly nagy előszere-tettel küldöttek le ide kormányzói kurzusra. Am Nákó gróf fiatalsága ellenére is, a mi ismerésünk szerint, képzett és tapasztalatdus férfi kiváltkép pedig a tengeri dolgokban járatos. A tengerészeti mindig vonzotta s e hajlamát követte akkor is, mikor kétszer is körülutazta a világot. Szimpatikus és előzékenyen kedves egyéniség is a mellett, kinek bizonynyal egy csapásra sikerülni fog a fiumeiek rokonszenvét és bizalmát megnyerni, annak dacára, hogy Altessa, Fiume született kormányzója, nincs megegyedve az új kormányzóval, őt házi újságjában, egyik fiumei olasznyelvű boulevard-lapban, minap sajátkezüleg irt cikkekcskéjével

meg is támada, sőt jóelőre nulla-embernek nevezte. Friul nagy fia ez előlegezett véleménye dacára jónak látta e hét folyamán Gaál Tibor dr. kormányzóhelyettesével Budapest előkelőbb utcáin, a Váci-utcán, Kigyó-utcán s a Nemzeti Színház körül, hol mindenütt megforognak a mágnások, karöltve és dobogó kebelrel sétálgatva lesni-várni a járókelők között — éppen Nákó Sándor grófot, az új kormányzót és nullaembert, nehogy valamikép más megelőzze őket a kormányzó legelső üdvözlésében. — *Budapesti* levelezőnk ma következőket sürgönyzi az új kormányzó kinevezéséről és életéből: A hivatalos lap mai száma közli a királynak a miniszterelnök és a kereskedelmi miniszter ellenjegyzésével ellátott kéziratát május 24-iki dátummal, mely Nákó Sándor gróf főrendiházi tagot fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzóvá nevezi ki. Nákó dúsasztag mágnás s igazi grand seigneur. Nagy-Szentmiklóson született 1871-ben s egyetemi tanulmányai után négy évig szolgált a hatodik huszárezredben. Aztán nagyatyja, gróf Nákó Kálmán kívánságára hosszabod külföldi utra ment, melyen politikai, nemzetgazdasági és etnografiai tanulmányokat tett. Ez utjából 1896-ban tért vissza, mikor nőtül vette Liphay Eszter baroneszt. Azóta kiterjedt uradalmi kezelésével foglalkozott de a mellett élénk szerepet vitt a főúri társaságban s Torontál-megye közéletében s erős állást foglalt az abszolút korszak erőszakosságával szemben. A gróf perfekt beszél németül, olaszul és franciául. Installációját, mint nála járt tudósítónknak kijelentette, június hó második felére tervezi. Nákó kormányzó egész udvarával s uradalmi igazgatóságával költözik Fiuméba, s mint ígérte, egész erejét latba veti Fiume fölvirágoztatására. Budapesti körökben Nákó kinevezését igen színpatikusan fogadták. Ma tisztelgett az új kormányzónál Dr. Vio Ferenc fiumei podeszta is.

— **Háboru a vasutasok szövetségében.** Budapesti levelezőnk írja: A vasutasok szövetségében, amelyben már kezdettől fogva nagy volt az elégedetlenség és pártoskodás, kiütött a nyílt háboru. A vasutasok szövetsége, amelynek hivatása a kis emberek érdekeinek megvédése, kötött marsrutával indult, a még Tisza István gróffal megkötött paktum alapján a kormány megengedte, hogy megcsinálják a szövetséget, sőt hozzájárulását és segítségét is megígérte, de kikötötte, hogy a vezetőségbe csak a néki kedves, vagy szürke emberek jussanak és hogy ezek azután a békét hirdessék és kellemtelen dolgokat ne csináljanak. Hogy ez így sikerüljön, belenyugodtak Batthyány Tivadnr gróf elnökségébe, sőt előzetes megbeszélés alapján azt is megengedték, hogy a tizenhármak belekerüljenek a vezetőségbe és hogy a Turcsányi által régebben megindított ellenzéki lap legyen majd a szövetség hivatalos lapja. A kis emberek, kik között igen sok a szociáldemokrata, hamarosan látták, hogy

a szövetségben nem első helyre kerültek az ő érdekeik és ezért elégedetlenek voltak. Elégedetlenségüknek úgy adtak kifejezést, hogy a fogyasztási szövetkezet közgyűlésén az elsőtől az utolsó emberig kibuktatták a hivatalos listán jelölteket és a maguk embereit választották a vezetőségbe.

A kibukot nagyoknak ez természetesen fájt, mert végre is a dicsőség mellett a fogyasztási szövetkezet hivatalai jövedelmek is. Elhatározták, hogy létesítsenek egy kontra-fogyasztási szövetkezetet is, tegnapi a szövetség helyiségében bizalmas értekezletre jöttek össze.

Volt egy indítvány, mely azt mondta, irjanak ki nyílt pályázatot és hívják fel a nagykereskedőket, tegyenek ajánlatot, amelyik legolcsóbban szállítja az árukat a szövetségi tagoknak, annál közvetlenül vásároljanak a vasutasok, akiknek így nem kell fogyasztási szövetkezet, amely már azért sem lehet olcsó, mert a vezetősége, üzlethelyisége, hivatalnokai és kiszolgáló személyzete sokba kerül. Ez az indítvány az értekezlet tagjainak sehogyan sem tetszett és elhatározták, hogy igenis megalapítják az új fogyasztási szövetkezetet.

Ezzel aztán a szövetség kebelében megkezdődött a nyílt harc, amely, mint a beavatottak mondják, még a szövetség kettészakadását is maga után vonhatja és lesz egy hivatalos és egy nem hivatalos szövetség.

— **A sorozás.** A honvédelmi miniszter ma ismét rendeletet bocsátott ki a sorozásról, az összes törvényhatóságokhoz. A rendeletnek az a célja, hogy a sorozáson a katonakötelesek minél nagyobb számban jelenjenek meg, mert a most szolgáló póttartalékosokat csak abban az esetben lehet mind hazabocsátani, ha a létszám teljes lesz. A sorozásra való jelentkezés maguknak a nagy érdeke, mert ha a katonakötelesek kellő számban jelentkeznek, akkor csak az 1884-iki évfolyamot sorozzák be rendes katonának, az 1883 és 1882. évfolyamot pedig csak póttartalékosoknak. A ki most jelentkezik a sorozásra, annak szolgálati ideje a tartalékban egy esztendővel, a rendes csapat szolgálatban pedig néhány hónappal rövidebb lesz, mint rendes körülmények közt lett volna. A miniszter igen terjedelmes rendelete szerint a katonakötelesek nemcsak illetőségi helyükön, hanem külön folyamodás nélkül is bárhol jelentkezhetnek akármelyik sorozó-bizottság előtt s meg fogják őket vizsgálni, ha van valami irásuk, (munkakönyv vagy más eféle) a mivel kilétüket igazolni tudják.

— **A zágrábi nagy tűz.** Tegnap táviratilag jelentették hogy kigyúlt és leégett a zágrábi nagy gőzmalom. Ma a veszedelemről még ezeket telefonozzák nekünk a horvát fővárosból: A tűz vilámgyorsan kiterjedt az összes épületre és raktárakra. A malom még most is ég s egy raktáron és az igazgatósági épületen kívül az összes épületek, készletek és gépek elpusztultak. Minthogy a gőzmalomnak nincsen vízvezetéke, a tüzőlők csak a tűz lokalizálására szorítkozhattak, a mi sikerült is nekik. A gőzmalom részvénytársaság és egy millió koronára van biztosítva. A kár nem három, hanem négy millió koronára rug.

— **Horvát-magyar barátkozás.** A magyar képviselőház horvát deputátusai az este is folytatták ismerkedésüket Budapesten a politikai körökkel. Mint a székesfővárosból jelentik, a horvát képviselők tegnap az alkotmány- és a néppártnál vizitáltak s mindkét keleten meleg rokonszenvvel találkoztak. A horvát képviselők ma este

meglátogatták az alkotmánypártot és a néppártot. Az alkotmánypártban Andrassy Gyula gróf belügyminiszter és Nagy Ferenc, a néppártban Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter fogadta a vendégeket, akikkel a párttagok hosszasan társalogtak.

— **Tisztviselők kirándulása Albónába.** A tengerparti m. kir. állami tisztviselők egyesülete által Albónába tervezett kirándulás jövő vasárnap, május hó 27-én fog megtartani. Az előjegyzett résztvevők értesítettek, hogy a „Liburnia“ nevű gőzös az Adamich mólóról május 27-én pont 1 1/2 órakor fog elindulni. Azok a résztvevők, kik nem mennek fel Albónába, a tengeri utat folytathatják az Arsa torkolatába, ha nem óhajtják esetleg Rábácban tölteni a délutánt. Rábácból a gőzös este 8 órakor indul vissza és mintegy 10 órakor érkezik haza Fiuméba.

A hajón a „Magyar Kör“ zenekara fog játszani. Ételekről és italokról gondoskodás történt, de a vacsorázás a hajón nem kötelező.

Az egyesület ez alkalommal míg hely van a hajón, vendégeket is szívesen lát. Több mint 160 személy azonban semmi esetre sem vehet részt a kiránduláson.

A részvételi díj tagok részére személyenkint 2 korona, minden további családtagért azonban csak 1—1 korona. Vendégek személyenkint 3 koronát fizetnek.

Előjegyzéseket, míg a fentemlített szám nincs elérve, az egyesület pénztárosa Fodor Gábor fogad el (Dohánygyár). A részvételt a részvételi díjnak postautalványon való beküldése mellett is be lehet jelenteni.

— **Tündérest a Quarneron.** A fiumei magyar egyesületek védnöksége alatt a magyar iskolahajó javára június 6-án este 8 órától éjfélig megtartando tengeri ünnepélyen mint már jelentettük részt fognak venni a „Dániel Ernő“, „Hungária“, „Liburnia“, „Előre“ és a „Klotild“ nevű gőzöskök, valamint a kikötőépítési vállalat 3 gőzöse.

Jegyek ezentúl már csak a „Dániel Ernő“-re, a „Hungária“-ra és a „Liburniára“ kaphatók. Mindegyik hajóra 50-50 drb. jegy fog még kiadni és pedig a „Dániel Ernő“-re személyenkint 20 korona árban, a „Hungária“-ra és „Liburnia“-ra személyenkint 10-10 korona árban. Előjegyzéseket, melyek a részvételi díjnak postautalványon való beküldése mellett is eszközölhetők, június 1-ig elfogad Solymásy E. Oszkár tengeri hajózási főfelügyelő (Tengerészeti akadémia) és Fodor Gábor (Dohánygyár). Azontúl az esetleg még megmaradó jegyek erre kínálkozott kereskedőnél fognak eléríthetők. Nagyobb kereslet esetén, ha kilátás van arra, hogy még legalább 100 résztvevővel több jelentkeznek, mint a mennyi az eddig alapul vett gőzöskön kényelmesen mozoghat, még egy gőzös fog kibéreltetni, melyen a részvételi díj szintén 10 korona lesz személyenkint.

Eddig az ünnepélyvel kapcsolatban a magyar iskolahajó javára a következők adományok és felülfizetések érkeztek: Solymásy Károlyne 6 k; Dr. Friedmann Dezső 4 k; Zimonyi Schwarz Mihály 26 k; Pavlicsek Rezső 2 k; N. N. 2 k; Virág Jenő 8 k; Fery Nándor 2 k; Varga Tibor 5 k; Kertay József 2 k; Éidlitz Hugó 6 k; Wertheimer József 4 k; Neuhauser Kajos 5 k; Gál János 6 k; Steinacker Artur 6 k; Fiumei nyilvános raktárvállalat 100 k; Kukavina Artur 10 k; Solymásy E. Oszkár 36 k; Vajda

János 6 k; Gilić Mihálá 24 k; Magyar Kereskedelmi Csarnok 60 k; Fiumei Magyar Dallos Kör 50 k; összesen 370 korona.

— **Az új tárnokmester.** Királyi tárnokmesterré Zichy Nándor grófot nevezte ki a király. Zichy ebben az állásban, mely a nádor és az országbió állása után a legnagyobb világi méltóság volt a parlamenti kormányrendszer meg-előző időkben Szápáry Gyula gróf miniszterelnöknek az utóda lesz. A kinevező okirat a kabinetirodából már megérkezett a miniszterelnökséghez s az új tárnokmester kinevezése már ma benne van a hivatalos lapban.

— **Il governatore di Fiume.** In questo momento ci viene telefonato da Budapest che il giornale ufficiale reca la nomina del conte Alessandro Nakó a governatore di Fiume. Veramente noi non conosciamo il nobilissimo magnate; ma da quanto leggiamo nei più autorevoli giornali della capitale sul conto del novissimo governatore di Fiume risulta che all'eminente e importantissima carica fu scelta persona di attitudini e di qualità ad essa corrispondenti.

Il conte Nakó è sì un ricco magnate, ma è pure persona intelligente e molto colta. Non è vero, come leggiamo, giorni sono, che si sia esclusivamente occupato dell'amministrazione delle sue estesissime tenute; si è assai pure occupato di studi e della conoscenza del mondo, di cui ha per ben due volte fatto il giro.

E' certo che se questo ministero, il quale ha nei suoi propositi di elevare Fiume a emporio marittimo dell'Ungheria nel vero senso della parola, lo ha chiamato a questo posto, d'onde avrà l'ufficio di di ascoltato consigliere dei provvedimenti più atti a conseguire il grandioso intento, vuol dire certo che lo crede capace di tanta missione. Ricordiamoci, fra altro, che del ministero fa parte Francesco Kossuth, uomo dalle idee larghe, dai propositi seri e saldissimi, e certo egli non avrebbe consentito a questa nomina se non l'avesse creduta rispondente ai suoi grandi disegni.

Il governatore di Fiume conte Alessandro Nakó è nato nel 1871. Prenderà l'ufficio nella seconda metà di giugno. Verrà qui colla contessa sua consorte.

— **Kirándulás Plitvicére.** A tengerparti m. kir. állami tisztviselők egyesületének vizalmi bizottsága számolva több tag azon óhajával, hogy a hires plitvicei tavakat meg akarnák látogatni, június hó 29-ikétől július hó 2-ig terjedő időszakra tervez ezen tavakhoz kirándulást. A résztvevni óhajtók a részvételi díj előzetes lefizetése mellett június 15-ig jelentkezhetnek az egyesület pénztárosánál: Fodor Gábor urnál (Dohánygyár). A kirándulás mintegy 40—50 koronába fog kerülni személyenkint, minden egyéb kedvezmény nélkül az összes uti- és ellátási költségeket beleértve. Minthogy ugy Zenggben, mint Ogulinban legfeljebb 4—5 kocsi kapható és egy-egy kocsin több mint 3—3 személy nem ta á helyet legfeljebb 30 személy jelentkezhet ezen kirándulásra. A mennyiben több mint 14 személy jelentkeznek, a kirándulás két irányban lesz vezetve. A kirándulók egyik része 29-én délután 1 1/2 órakor indul a rendes zenggi gőzössel Zenggbe és a gőzösnek odaérkezése után azonnal folytatja útját kocsin Ottocsacra, hol meghál és reggel megy tovább Plitvicére. A másik csoport 29-én reggel 8 órakor indul vasuton Ogulinba és onnan kocsin Plitvicére. Azok, kik Zenggnek indultak

július 2-án reggel 8 órakor érkeznek Ogulinon keresztül, az Ogulinon keresztül utazók pedig ugyancsak 2-án reggel 9 órakor Zenggen keresztül vissza Fiuméba. A teljesen részletes program csak június 20-án fog a jelentkezettek közlöttni, mert ez csak a résztvenni óhajtok számának pontos ismerete után állítható össze véglegesen.

— **Egy havi kivándorlás.** A központi statisztikai hivatal utlevélstatisztikai adatgyűjtésének eredménye szerint a szűkebb értelemben vett Magyarországon márciusban 26.257 utlevelet váltottak, 19.888-at kivándorlásra, 6369-et egyéb célból. Ez utlevelekkel kivándorlásra jogosított 23.658, egyéb célból külföldre való utazásra pedig 9458, együttevén 33.216 egyén és pedig 22.389 férfi és 10.827 nő (Az előző hónapban 23.337 utlevelet, az előző év március hónapjában pedig 26.149 utlevelet váltottak). A kivándorlásra jogosítottak túlnyomó részének, 21.548-nak utlevele Amerikába szolt, 1480 Romániába, 385 Németországba s 345-é más országokba. Az egyéb célból kért utlevelekkel 6376 egyén, legnagyobb részét munkakeresés céljából Romániába, Németországba, Amerikába való utazásra jogosított. Legtöbb utlevelet (2550-et) váltottak Torontál vármegyében, legkevésbé Komárom, Kecskemét és Maros-Vásárhely városokban (1-et). A *tengerentúli kivándorlás céljából kiadott utlevelek közül 12.388 Fiuméra, 5812 más kikötőkre szolt Horvát-Szlavonországokban márciusban 7284 utlevelet adtak ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint az anyaországból márciusban 16.143 egyén vándorolt ki utlevéllel és 1628 egyén utlevél nélkül. A kivándoroltak összes száma tehát 17.171-re rugott, akik között 12.215 tizenkét éven felüli férfi, 3.748 tizenkét éven felüli nő, 1.208 tizenkét éven aluli gyermek volt. A tengerentúli kivándoroltak közül 9.408-nak utlevele szolt Fiuméra, 4.918-é pedig más kikötőkre, azonban Fiumén át csak 3.178-an távoztak. Utlevél nélkül 1.022-en vándoroltak ki a tengerentúli. Az összes kivándoroltaknak 29.9 százaléka, azaz 5.142 egyén volt magyar anyanyelvű. Visszavándorolt 1.451 egyén.*

— **A római községtanács barbársága.** Rómából jelentik, hogy művészkörökben rendkívül felháborodást kelt a községtanácsnak az az elhatározása, hogy a Palazzo di Venezia, amely a 13. évszázadban épült és a művészi tekintetben legkiemelkedőbb épülete a korának, lebontatja, hogy Viktor Emánuel szobra, amelyet most építenek, a korzóról is látható legyen. A Palazzo di Veneziaában van egyébként elhelyezve ez időszerint a vatikáni osztrák és magyar nagykövetség is. Nagy a felháborodás amiatt is, hogy a községtanács a Borg-hese-villa parkjának egy részét be akarja építtetni és pedig egy mezőgazdasági intézet elhelyezése céljából.

— **Pör a János vitéz miatt.** A budapesti törvényszék érdekes jogi kérdést döntött el azzal az ítélettel, a melyet most a János vitéz szerzői által megindított pörben kimondott. A népszerű daljáték egyes számain több budapesti és

külföldi hangszergyáros fonograf- és gramfonon-lemezen forgalomba hozta, a szerző Kacsóh Pongrác engedelmével. Kacsóh ügyvédje, Marton Sándor dr. kérésére a bíróság elrendelte tavaly hogy a lemezeket bírói zár alá vegyék s az egyik cég elen indított pörben pedig már ki is mondta az ítéletet. Az ítélet megállapítja a szerzői jog megsértést és a bepanaszolt céget kétezer korona kártérítés és az ügyvédi költségek fizetésére ítélte, a cég tagjait pedig egyenként fogságra és átváltoztatható háromszáz korona pénzbüntetésre. Az ítélet megokolása ismerteti az egész európai joganyagot, s különös érdekessége, hogy álláspontra az általános európai jogszolgáltatással teljesen ellentétes.

Színház Zene, Művészet.

* **Sugár Jolán jutalomjátéka.** Tegnap este a *Nebántsvirág* került ismét színre, még pedig nem *Pálma*, Ilkával, hanem *Sugár Jolán*nal a címszerepben. Egyébiránt Sugárnak ez volt a jutalomjátéka. Sugár Jolánról minden alkalommal szívesen elősmertük, hogy jó színésznő, temperamentumos játékos. Kifogást teszünk mégis az ellen, hogy a közönséget is felülbíró igazgató egyedül Sugárt Jolánt tartotta csak méltónak arra, hogy jutalomjátékot kapjon.

A hosszú üres padosok tanuskodtak a mellett, hogy nem a közönség szokta elfogadni az igazgató kedvencét; hanem az igazgatónak kötelessége elfogadni a közönség kedveltjeit. Ez egy oly tanulság, mit ha Andorfi megfogad, többször volna része zsufolt házban és telt kaszárban. Ami az előadást illeti, kifogástalan volt. *Sugár Jolán* nagyon jól játszott. Megjelent tisztelői élénk tapsokban részesítették állandóan. A második felvonás végén nagyon szép virágajándékokat kapott. Az előadás többi szereplőit is dicséret illeti.

* **A kulisszák mögöl.** Erdekes, mindenekefelett azonban, jellemző eset történt ma délfelé a magyar színházban az *Ilka* opera próbája alatt. Próbá közepette bement a nézőtérre és megállván dr. Bródy karmester mögött, a következő kijelentést tette: „Tudomásomra jutott, hogy némelyek azt hisztelik, hogy a ma esti előadást záptojás- és vereshagyomány-dobálással akarják megzavarni. Kijelentem, hogy ki ilyet hisztel, ha férfi: *gazember*, ha nő . . . az is valami. Ugy is elég *disznóság* történik ebben a színházban.“ Ehhez pedig mi még a következő megjegyzéseket fűzzük. Csakugyan történnek disznóságok ebben a színházban, ezt mi már többször hangoztattuk is, bárnem ily magyarosan, mint a hogy most Andorffy tette. Nos, ha pedig ezután is fogjuk hangoztatni, akkor ne tiltakozzék Andorffy, mert a saját kijelentésével fogunk reabizonyítani. Egyébiránt a próbában éppen jelen volt egy munkatársunk, ki hamarosan végére járt a dolognak s a következők nyomára jött:

A záptojást egy R. nevű kezdő színházi habitue költötte, csak hogy — csü-törtököt mondott, vagyis, bennerekedt. Azt hisztelte ugyanis, hogy *Sugár Jolán* tegnap esti jutalomjátékát meg akarják zavarni. (Csodálatos módon, azonban *Sugár Jolán* mellett éppen azok tündettek legelőnkben, kikről feltételezték, hogy tüntetni fognak ellene.) S ha megzavarják, fogadkozott, ma záptojások fognak röpködni dr. *Bródy* karmester, *Rédey* Szidi primadonna s a tár-

sulat kitünő tagjai, *Albert* Erzsi, *Bejczy*, *Papir* és *Hajagos* ellen. De leginkább *Rédey* és *Albert* ellen. Ezek után érthető, hogy Andorfiban fellázadt a jóindulat s legazemberezte a hisztelőt. R. urat pedig figyelmessé tesszük arra, hogy őt ma délfelé legazemberezték. A mi pedig a záptojásokat illeti, aligha fognak ma azok röpködni, mert a mai próba sikere után teljes siker várható az előadástól. A záptojásosó gavallérok pedig nagyon okosan tennék, ha letűnnének a láthatárról. Már legazemberezte őket az igazgató. Ne várja, hogy maguk a társulat tagjai tegyék ki a szűrüket. Az a hír pedig, hogy *Sugár Jolán* ellen tüntetés készül, talán mégis alaptalan. Ha pedig igaz is lett volna, azért az *Ilka*-ban szereplőkön aligha lett volna igazságos boszut állani. Boszut csak azokon állhat R. ur, kiknek hiült helyük volt csak jelen a tegnapi jutalomjátékon.

Magyar színház.

Ma szombaton

Itt először

I L K A

vagy a

Huszár toborzó

Eredeti magyar opera 3 felvonásban.

Személyek:

Podagrás Lázár földes ur	Csolnakosi Gyula
Bátor János, huszár	
örmester	Hajagos Károly
Ilka, árvalány	Rédey Szidi
István, podagrás ispánja	Bejczy György
Miska, gazda	Papir Sándor
Altiszt	Barics Gyula
Zita, cigányzó	Albert Böske

Holnap, két előadás:

d. u. 3 órakor

Mérsékelt helyárrakkal

Gyurkovics lányok

Énekes életkép 4 szakaszban.

TÁVIRATOK.

A horvát képviselők Wekerlénél.

Budapest, május 26. Wekerle Sándor miniszterelnöknél ma tisztelegtek együttesen a horvát képviselők. A miniszterelnök kijelentette, hogy a törvényes állapot szigorú megóvására fog törekedni, valamint arra is, hogy Horvátország anyagi szükségletekben hiányt ne szenvedjen.

Kossuth Bécsben.

Budapest, máj. 26. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután Sztéryny József államtitkár kíséretében Bécsbe utazott. Holnap tanácskozni fognak Hohenlohe miniszterelnökkel.

A delegációk ideje.

Budapest, május 26. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a delegáció üléseit június hó 9-én kezdik meg.

Justh székfoglalója.

Budapest, május 26. Justh Gyula elnök elfoglalván az elnöki szé-

ket üdvözölte a képviselőházat, megköszönte a beléje helyezett bizalmat. Ezután a következő figyelemreméltó kijelentéseket tette: A multban a korona gonosz tanácsosai hatalmi eszközökkel elnémították a parlamentet, de a nemzet törvényiszteletén hajótörést szenvedett az erőszak. Trónt és országot csak úgy biztosíthatunk, ha a népképviselést és az alkotmány épségét megőrizzük. Isten áldását kéri a Házra. Kijelenti a Ház megalakulását. A képviselőhálegközelebbi ülése hétfőn, d. e. 10 órakor lesz.

A képviselőház ülése.

Budapest, máj. 26. A képviselőház ma délelőtt is órákor ülést tartott. Szappanos István korelnök megnyitván az ülést, jelentést tett a mandátumok megvizsgálásáról aztán sorra került az elnökválasztás.

Budapest, máj. 26. A ház elnökétl ismét Justh Gyulát, alelnökül pedig Navay Lajos alkotmánypárti és Rakovszky István néppárti képviselőt választották meg.

Budapest, máj. 26. Az elnökök megválasztása után a jegyzőket választották meg. Ezután Tóth János háznagy bevezette a megválasztott tisztkart a Ház zajos éljenzése között

A nagyvilágból.

** **Roosevelt rokona a képviselőházban.** A képviselőház mai első ülésén a hölgykarzatnak előkelő külföldi látogatója volt: Reeve Merritné, Roosevelt-Leila asszony, az amerikai Egyesült-Államok elnökének unokahuga. Már kora délelőt ott volt a Házban, nagy érdeklődéssel tekintette meg az országháza helyiségeit s meghallgatta a rövid tanácskozást. Reeve urhölgy néhány napig a fővárosban marad.

A „*Fiumei Hirlap*“-ot a következő üzletekben és dohánytözsdekben árusítják:

Globus, Via Vincenzo de Domini.
Sablich, Via Municipio 1.
Gregorich Via Fosso 3.
Capudi Via Duomo
Simom Via del Ponte
Barbis, Via Adamich.
Camera, Corso 16.
Candellari, Corso 2.
Potosnjak, Via Molo. Casa Greca.
Agenzia Gazette, Via Riva 6.
Sichich, Via Andrassy 7.
Wolf, Via Pile 2.
Bassic, Via Lido 2.
Lenac, Via Fosso.
Facis, Corso prolungato.
Rodnig, Piazza delle Erbe.
Flaipan, Via Canale 6.
Pesenti, Via Fiumara.
Grubestic, Via Fiumara 2.
Terbrievic, Via Fiumara 3.
Milosev, Sušak. (Casa Bachich.)
Stedal, Via Governo (Corso).
Hromatka, Via Governo 10. (Corso).
Descovich, Via Adria.
Nagyitözsde, Piazza Elisabetta 3.
Goštiša, Zabica.

Kőbányai polgári sör

az „Europa“, „de la Ville“, „Hungaria“ szálloda éttermeiben, a „Magyar vendéglő“, „Città di Pisino“, „Leon d'oro“, „Trattoria alla Bonavia“ és több más nevesebb vendéglőben és kávéházban kapható.

